

Міжнародні наукові інтернет-конференції
юридичного та історичного спрямування

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

ISSN 2617-2364

Випуск 74

*МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ*

www.lex-line.com.ua

10-11 липня 2025 р.

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLE

Україна, Тернопіль – Польща, Ополе 2025

Актуальні дослідження правової та історичної науки. Випуск 74: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 10 – 11 липня 2025 р.) / редкол.: О. Яремко та ін. ГО “Наукова спільнота”. WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. 2025. 110 с. ISSN 2617-2364.

У виданні вміщено наукові публікації Міжнародної наукової інтернет-конференції «Актуальні дослідження правової та історичної науки» (Випуск 74) з юридичних та історичних питань, яка відбулася 10-11 липня 2025 р. за сприянням Громадської організації “Наукова спільнота” (Україна) та Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu (Польща).

Матеріали конференції також оприлюднено на сайті конференції:

www.lex-line.com.ua

Оргкомітет ГО Наукова спільнота:

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ННІ «Юридичний інститут КНЕУ імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет;

Русенко Святослав Ярославович, аспірант, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Адреса оргкомітету:

46005, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380979074970

E-mail: lex-line@ukr.net

Тексти опубліковано у авторській редакції. Відповідальність за достовірність наданої інформації несуть автори, їхні наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищено. У разі будь-якого використання опублікованих матеріалів посилання на джерело є обов'язковим.

ISSN 2617-2364

© ГО “Наукова спільнота” 2025

© Автори статей 2025

**МІСІЙНА МАНДРІВКА ДЖОВАННІ ДЕ МАРІНЬЙОЛЛІ
В СХІДНІ КРАЇНИ 1338–1352 РОКІВ**

*Ліхтей Ігор Михайлович,
кандидат історичних наук, доцент, завідувач
кафедри Античності, Середньовіччя та історії України
домодерної доби, Ужгородський національний університет
ORCID: 0000-0002-5458-7252*

Інтернет-адреса публікації на сайті:
http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=4202

Італійський чернець жебракуючого Ордену міноритів (Братів менших), заснованого св. Франциском (звідси ще одна назва – францисканці), Джованні де Маріньйоллі (XIII/XIV ст. – 1358/1359) походив з флорентійської патриціанської родини й прославився мандрівкою на Схід до двору Великого хана монголів у Ханбалику (нині – Пекін, столиця Китайської Народної Республіки), яка тривала з 1338 по 1352 роки. Свою подорож він здійснив, перебуваючи на папській службі, й за це отримав у винагороду єпископство Бізіньяно в Калабрії.

Невдовзі після повернення на батьківщину Джованні де Маріньйоллі зустрівся з німецьким і чеським володарем Карлом IV Люксембургом (1346–1378). Сталося це, очевидно, 1355 р. під час першого походу Карла IV в Рим, організованого з метою його коронації імператорським вінцем. Ймовірно, Джованні де Маріньйоллі справив враження на Карла IV захоплюючими розповідями про свої далекі мандри, тож імператор взяв його на службу. В період між 1355 і 1358/1359 роками Джованні де Маріньйоллі за дорученням Карла IV уклав «Чеську хроніку» (*Chronica Bohemorum*). Реалізація задуму виявилася непосильною – далось взнати незнання чеської мови та звичаїв і, зрештою, рання смерть завадили хроністові завершити працю [2, s. 84]. Її було видано аж у другій половині XVIII ст.

Особливістю «Чеської хроніки» Джованні де Маріньйоллі, серед іншого, є також те, що різні розділи він наповнив фрагментами власних подорожніх нотаток. Про рішення Папи відрядити його в далекі мандри францисканець писав так: «Я, брат Джованні з Флоренції, з Ордену міноритів, негідний єпископ Бізіньяно, був разом з іншими відряджений року Божого 1334 святим Папою Бенедиктом XII з апостольськими

листами та подарунками як нунцій і легат до Хана, верховного володаря всіх татар, який править східною частиною світу, чия могутність і кількість країн, народів, багатств та володінь нескінченного множення людей перевершують усі розповіді» [4, р. 494]. Отже, Джованні де Маріньоллі наголосив, що отримав повноваження на поїздку до Великого хана від самого Папи Бенедикта XII (1334–1342). Однак лише в грудні 1338 р. він з представниками аланських племен вирушив з Авіньйону в подорож [4, р. 494]. На думку чеської дослідниці Катержини Кубінової, супровід Джованні де Маріньоллі був значним і налічував від 50 до 100 осіб [3, s. 96].

Слід відзначити, що Джованні де Маріньоллі віз подарунки не лише для Великого хана. Належало пошанувати також володаря Золотої орди хана Узбека (1313–1341) та вождів племені аланів. Саме ці алани, які були християнами та мали в столичному місті Ханбалік свою колонію, й звернулися до Папи, аби замість покійного архієпископа Іоанна Монтекорвіно, який помер 1328 р., прислати нового постійного представника Апостольської Столиці.

Перш ніж добратися до двору Великого хана, Джованні де Маріньоллі та його супровід подорожували всіма монгольськими улусами. До Золотої орди їх шлях пролягав через Неаполь, Константинополь, Кафу, Тану. У 1339 р. папські посланці прибули в Новий Сарай (резиденцію хана Узбека), де перезимували. Потім посольство Джованні де Маріньоллі через пустелю Гобі вирушило до Чагатайського ханства, а 1342 р. дісталось до Ханбаліка. Тут Джованні де Маріньоллі мав аудієнцію в останнього Великого хана династії Юань – Тогон Темура (1333–1370) [4, р. 495–496].

Таким чином, мандрівка до Ханбаліка тривала майже чотири роки й приблизно стільки ж часу Джованні де Маріньоллі провів у цьому місті. У хроніці він, зокрема, описав кілька францисканських храмів та собор у Ханбаліку: «Брати-мінорити мають кафедральний собор у Ханбаліку та знане архієпископство просто біля палацу, а багато інших костелів у місті також мають дзвони, і всі вони живуть у великій повазі з боку імператорського столу» [4, р. 496].

Повернення Джованні де Маріньоллі додому також було важким і сповнене пригод. На зворотному шляху він відвідав південнокитайські порти, Індію, Цейлон, доплив до Перської затоки, пройшов через Месопотамію та Святу Землю, а відтак морем дістався Кіпру, звідти добрався до Італії, куди прибув у 1352 чи 1353 році [1, s. 496].

Попри певну фрагментарність, нотатки Джованні де Маріньоллі є цінним джерелом для вивчення історії середньовічного Сходу. Спираючись на побачене, він, зокрема, спростував деякі хибні уявлення про цю частину світу. Й хоча Апостольський Престол посередництвом місії Джованні де Маріньоллі сподівався налагодити дружні відносини з імперією Юань, її володар не проявив великого бажання реалізувати ці прагнення.

Література:

1. Dufka, J., Borovský T., Bočková H., Čapská V. O cestách a putováních: cestopisy z historických fondů MZK. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016. 125 s.
2. Kronika Jana z Marignoly. *Fontes rerum Bohemicarum: prameny dějin českých, vydávané z Nadání Palackého*. Tom 3. Praha: Nákladem Nadání Františka Palackého, 1882. P. 485-604.
3. Kubínová K. *Imitatio Romae*. Karel IV. a Řím. Praha: ARTEFACTUM, 2006. 443 s.
4. Kubínová K. Jan Marignola a jeho «cestopis». *Odorik z Pordenone. Z Benátek do Pekingu a zpět. Setkávání na cestách starého světa ve 13. a 14. Století*; eds. Petr Sommer – Vladimír Liščák (*Colloquia mediaevalia pragensia* 10). Praha 2008. S. 95-106.

ЗМІСТ

Теорія держави і права. Філософія права

Гоцалюк Станіслав Юрійович

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....3

Олейников Сергій Миколайович

ДЕРЖАВНИЙ ПРИМУС І ПУБЛІЧНІ ІНТЕРЕСИ.....5

Поліщук Василь Андрійович

СИСТЕМНІ ЗВ'ЯЗКИ ІНСТИТУТУ ЮРИДИЧНОГО КОНТРОЛЮ.....7

Савкін Олег Сергійович

КОНЦЕПЦІЯ «ПОСТПРАВДИ» ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ІСТИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....11

Конституційне право. Конституційне процесуальне право.

Адміністративне право. Адміністративне процесуальне право.

Митне та податкове право. Міжнародне право. Муніципальне право

Nataliia Oleksandrivna Kozachuk

UKRAINE'S ACCESSION AND THE WTO COMPATIBILITY OF THE EU'S SANCTIONS POLICY.....17

Волинець Віталій Валентинович

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ ВАЛЮТ В УКРАЇНІ.....19

Гринчак Алла Анатоліївна

РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ.....22

Марченко Віктор Борисович

ВЕРХОВНИЙ СУД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЗАХИСТИВ РОЗДІЯГАЛЬНІ БІОЛОГІЧНИХ ЖІНОК ВІД ТРАНСГЕНДЕРІВ ШЛЯХОМ ТЛУМАЧЕННЯ ЗАКОНУ.....30

Поліщук Олександр Сергійович

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ АНДРІЯ ЧАЙКОВСЬКОГО В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	100
--	-----

Історія країн світу та міжнародні відносини

Ліхтей Ігор Михайлович

МІСІЙНА МАНДРІВКА ДЖОВАННІ ДЕ МАРІНЬЙОЛЛІ В СХІДНІ КРАЇНИ 1338–1352 РОКІВ.....	103
---	-----